

ECDC: Izvrstnost u sprečavanju i kontroli zaraznih bolesti

Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC), osnovan 2005, agencija je Europske unije čija je odgovornost jačanje europske zaštite od zaraznih bolesti. Sjedište je u Stockholmu, u Švedskoj.

Misija ECDC-a je identificirati, procijeniti i obavijestiti o trenutačnim i novim prijetnjama za zdravlje ljudi koje predstavljaju zarazne bolesti te podržati i pomoći u koordinaciji kapaciteta pripravnosti i odgovora zemalja Europske unije.

© European Centre for Disease Prevention and Control, 2011.

ISBN 978-92-9193-248-1

DOI 10.2900/43745

ECDC: Izvrsnost u sprečavanju i kontroli zaraznih bolesti

Sadržaj

ECDC, pomaže zemljama u spašavanju života	3
Potpora u pripravnosti i odgovoru – Spremni kada je potrebno	4
Nadzor – Sastavljamo i analiziramo podatke	8
Znanstveni savjet – Dokaz za djelovanje	10
Kapacitet i komunikacija javnog zdravlja – Slušamo i odgovaramo	14
ECDC-ovi programi za bolesti – Što pokrivamo	18
Zarazne bolesti – Neke od glavnih prijetnji	20
Kako se možete uključiti	22
Ključne činjenice o upravljanju	24
Interakcija s našim partnerima	26

„Kao djelatnici u području javnog zdravlja, osoblje ECDC-a trenutačno pokušava zaštititi i unaprijediti zdravlje ljudi. Težimo izvrsnosti jer vjerujemo da je javno zdravlje važno.”

Marc Sprenger, direktor ECDC-a

ECDC – Pomaže u spašavanju života

Zarazne bolesti naš su posao. Moramo biti na oprezu, učinkoviti i djelotvorni jer puno ovisi o nama. Europske vlade razumiju da, s obzirom na to zarazne bolesti ne poznaju granice, postoji stalna potreba za nadzorom i procjenom rizika kako bi se osigurala snažna i pouzdana crta obrane za sve Europljane.

Naš znanstveni rad usko je povezan s onim ministarstava zdravlja, nacionalnih zavoda za javno zdravlje, znanstvenika u području javnog zdravlja, voditelja i praktičara u svakoj zemlji u Europi s kojima smo u svakodnevnom kontaktu, razmjenjujemo informacije, pružamo analizu, upute i tehničku potporu.

Zaštititi Europu od zaraznih bolesti nije prigoda za korist. ECDC je izgrađen na dobro koordiniranom upozorenju javnog zdravlja i sustava odgovora, strogim neovisnim znanstvenim dokazima i analizama, sposobnosti brzog i odlučnog djelovanja i komunikacijskoj stručnosti da se pouzdana informacija vrlo brzo dostavi onima kojima je to potrebno. Sve ECDC-ove središnje i terenske operacije organizirane su kako bi podržale i ojačale ove vitalne funkcije javnog zdravlja, u cilju da se doda vrijednost odgovorima temeljenima na pojedinoj zemlji, posebice u vremenu financijskih ograničenja, te kako bi na taj način pomogle u spašavanju života.

ECDC je znanstvena i tehnička agencija, ne političko tijelo. Naša uloga je omogućiti Europskoj komisiji, Europskom parlamentu i nacionalnim donositeljima politika da dobiju savjete i dokaze o zdravlju koji

su im potrebni kako bi donosili odluke i poduzimali mjere za zaštitu zdravlja.

Rad ovdje vrlo je poseban. Ne samo zbog toga što smo na prvoj crti sprečavanja i kontrole zaraznih bolesti u Europi, već i zbog entuzijazma, raznolikosti i profesionalnosti našeg tima.

ECDC je jedinstven. Ponosni smo što smo u središtu europske ogromne mreže posvećene stručnjacima u javnom zdravlju, znanstvenicima, mikrobiolozima i epidemiolozima – više od 10 000 – koji rade s nama i drugim partnerima, kao što je Svjetska zdravstvena organizacija, kako bi zaštitili ljude od prijetećih zaraznih bolesti. Trudimo se uskladiti te napore kako bismo bili dostojni stalnog povjerenja i potpore Europe.

Ovom brošurom pozivam vas da saznate više o tome kako radimo, što radimo i što nudimo.

Marc Sprenger, direktor ECDC-a

ECDC-ovo osoblje svakodnevno se sastaje kako bi pratilo izbijanja bolesti

Potporna u pripravnosti i odgovoru – Spremni kad je potrebno

Svako jutro ECDC-ovi stručnjaci sastaju se u Centru za hitne intervencije (EOC) u središtu europskog Sustava ranog upozorenja i odgovora, sigurnog sustava za razmjenu poruka Europske komisije koji je povezan sa zdravstvenim vlastima diljem Europe i drugim relevantnim sudionicima. Na tom dnevnom okruglom stolu ECDC-ovo osoblje:

- prati noćne vijesti i ažuriranja o izbijanjima zaraznih bolesti u Europi i diljem svijeta;
- raspravlja i pregledava „signale” mogućih novih izbijanja koje preuzima skenirajući medije te iz izravnih izvješća epidemiologa i tijela nadležnih za javno zdravlje diljem svijeta;
- brzo procjenjuje važnost bilo kakvih novih prijetnji;
- pregledava zahtjeve za informacijama iz zemalja;
- izrađuje grafikon o napretku u tekućim aktivnostima usmjerenima na suzbijanje širenja aktualnih epidemija; i
- razmjenjuje informacije, iskustvo i znanstvene savjete s državama članicama i Europskom komisijom.

Nakon sastanka relevantni podaci i savjeti šire se među praktičarima u području javnog zdravlja i općom javnosti.

Od pokretanja agencije 2005. godine ECDC-ovi sustavi hitne pripravnosti i odgovora kontinuirano se razvijaju i jačaju putem konzultacija s neovisnim stručnjacima iz svih zemalja članica EU-a i izvan

njega, pregledavaju ih upravna tijela, testiraju se putem globalnih i regionalnih vježbi simulacije te primjenjuju u stvarnom životu. Priprema za krize jednako je važna kao i odgovor na njih kada se dogode. ECDC znatno ulaže u pomoć državama članicama da pripreme vlastite centre za hitne intervencije i jačaju pripravnost na nacionalnoj razini.

Alat za izvješćivanje o epidemiološkim podacima – skeniranje situacije za rano upozorenje

Jedna od glavnih ECDC-ovih prednosti njegova je sposobnost da otkrije i brzo odgovori na prijetnje koje

predstavljaju zarazne bolesti. ECDC je razvio sigurnu komunikacijsku platformu putem interneta (EPIS) koja omogućuje međunarodnu razmjenu tehničkih informacija i ranih upozorenja o pojavama zaraznih bolesti. Epidemiolozi i mikrobiolozi koji rade u različitim područjima bolesti mogu koristiti EPIS kako bi upozorili kolege u drugim zemljama na slučajeve od hitne važnosti te podijelili svoje stavove i znanstvene analize na internetskim forumima.

Izbijanje bolesti prenosive hranom

ECDC je podržao i vodio nekoliko međunarodnih istraga o izbijanjima bolesti prenosivih hranom koje su otkrivene preko mreže zoonoza i bolesti prenosivih hranom i vodom. Rezultat tih suradničkih aktivnosti brza je i učinkovita razmjena informacija između relevantnih partnera, koji uključuju javno zdravlje i tijela nadležna za sigurnost hrane u državama članicama kao i ključne aktere na razini EU-a poput sustava brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF) i Europske komisije. Kao rezultat toga pravodobnim povlačenjem kontaminirane hrane u državama članicama zaštićeni su potrošači diljem Europe.

Migracija i zarazne bolesti

Pitanje migracije i zdravlja visoko je na dnevnom redu EU-a u zadnjih nekoliko godina. Politička obveza EU-a odražava se u instrumentima politike koji su namijenjeni osiguravanju pristupa zdravstvenoj skrbi za migrante i Europskom zdravstvenom programu 2003.–2008. Europske komisije te Drugom programu aktivnosti Zajednice u području zdravlja 2008.–2013. Posljednje uključuje projekte o zdravstvenoj nejednakosti, zdravstveni status migranata i teret zaraznih bolesti te model za pružanje zdravstvene zaštite neevidentiranim migrantima. ECDC je također uložio sredstva tijekom nekoliko godina kako bi poboljšao razumijevanje odnosa između migracije i javnog zdravlja. Međutim može se učiniti više za zdravstvene potrebe i zdravstvenu zaštitu migranata. U narednim godinama ECDC se zalaže za poboljšanje nadzora i praćenja zaraznih bolesti kako bi se osiguralo da programi prevencije i kontrole odgovaraju promjeni uzoraka migracije i epidemiologije zarazne bolesti i kako bi se osiguralo da usluge u zdravstvenoj skrbi odgovaraju specifičnim potrebama migracijskog stanovništva.

Ljudi u pokretu više je nego ikada

„Ljudi su ovdje vrlo entuzijastični! Osoblje predstavlja raznolikost regije, a za mene predstavlja vrlo dragocjenu ideju Europske unije koja radi u mirnoj suradnji.”

Andrea Ammon, zamjenica direktora

Nadzor – Sastavljamo i analiziramo podatke

U osnovi ECDC-a je nadzor zaraznih bolesti: prikupljanje, vrednovanje, analiza i širenje relevantnih, znanstvenih i tehničkih podataka. To je učinjeno putem Europskog nadzornog sustava koji se naziva TESSy. TESSy europskim zemljama pruža znanstvene dokaze o zaraznim bolestima tako da mogu pripremiti bolji i usmjereni odgovor.

Nadzor je zajednička aktivnost s državama članicama te mnogim stručnjacima i zavodima za javno zdravlje koji pridonose bazama podataka. Zakonodavstvo EU-a zahtijeva od svih zemalja da ECDC-u rutinski podnose izvješća s podacima o nadzoru o dogovorenom popisu od 49 zaraznih bolesti te da izvješćuju o epidemijama koje bi se mogle širiti i na druge zemlje EU-a.

Baza podataka uključuje i integrira informacije iz mnogih, prethodno odvojenih mreža s podacima o nadzoru posebnih bolesti. Time je pristup europskim podacima o zaraznim bolestima pojednostavljen i objedinjen.

ECDC prikuplja i analizira epidemiološke podatke i izrađuje izvješća koja daju EU pregled te vrijedne i relevantne usporedne informacije za svaku pojedinu državu članicu.

TESSy: rudnik informacija

TESSy je vrlo fleksibilan, integriran i interaktivan sustav koji omogućuje pretraživanja posebnih podataka te međunarodne usporedbe. Prikaz odabranih rezultata primjeren je korisniku te se može preuzeti u raznim formatima kao što su tablice, slike i mape.

Svake godine ECDC objavljuje *Godišnje epidemiološko izvješće*, jedinstvenu publikaciju koja daje usporedive brojeve o zaraznim bolestima u cijeloj Europi. Brojevi se koriste ne samo za ispitivanje onoga što se dogodilo i što se događa, nego pomažu i u prepoznavanju budućih trendova i političkih smjerova.

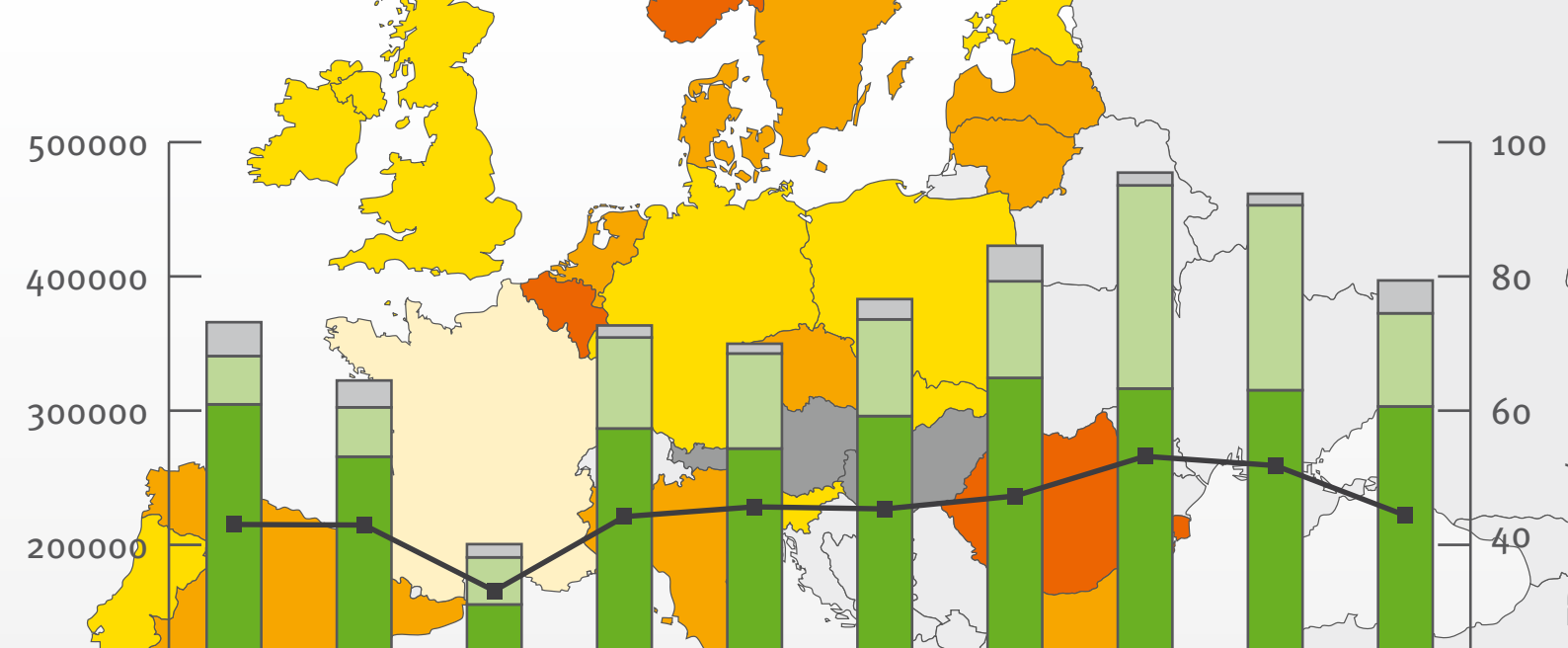
TESSy objedinjuje podatke o zaraznim bolestima u Europi

Mreže nadzora

Specijalizirani stručnjaci u javnom zdravlju u svakoj državi članici iz sljedećih mreža dostavljaju podatke TESSy-ju, koje ECDC zatim provjerava i analizira:

- Europska mreža za nadzor gripe
- Europska mreža za bolesti prenosivih hranom i vodom te zoonoze
- Europska mreža za nadzor spolno prenosivih bolesti
- Europska mreža za nadzor invazivnih bakterijskih bolesti
- Europska mreža za nadzor HIV-a/AIDS-a
- Europska mreža za nadzor tuberkuloze
- Europska mreža za nadzor antimikrobne otpornosti
- Europska mreža infekcija povezanih sa zdravstvenom zaštitom
- Europska mreža za nadzor legionarske bolesti
- Europska mreža za nadzor difterije
- Europska mreža za nadzor potrošnje antimikrobnih sredstava
- Europska mreža za nadzor bolesti koje se mogu spriječiti cjepivom
- Europska mreža za nadzor Creutzfeldt-Jakobove bolesti
- *Europska mreža za nadzor Hepatitisa B/C (od 2012.)*

Znanstveni savjet – Dokaz za djelovanje

ECDC daje znanstveni savjet i upute koje donositelji politika i javni zdravstveni djelatnici mogu koristiti kako bi poduprli svoje odluke. ECDC-ovi posvećeni znanstvenici i epidemiolozi provode procjene rizika na zahtjev Europske komisije ili države članice. Njihov rad seže od objavljivanja recenzija literature i statističke analize do skupljanja znanstvenih mišljenja međunarodnih stručnjaka. Kako bi razvio službene znanstvene savjete i upute, ECDC postavlja *ad hoc* znanstvene panele koji proizvode početno mišljenje o kojem će se raspravljati, koje će se pregledati i koje će odobriti ECDC-ov Savjetodavni forum.

Neovisna mišljenja

Znanstveni savjet i upute ECDC-a strogo su neovisni i slobodni od bilo kakvog komercijalnog ili interesnog utjecaja. Potencijalni sukobi interesa osoba ili stručnjaka pažljivo su procijenjeni. To je ključno načelo koje ECDC pazi da ne prekrši.

ECDC ima formalne sporazume s nacionalnim referentnim laboratorijima

Mikrobiologija u javnom zdravlju – istraživački rad na uzročnicima bolesti

Nadzor zaraznih bolesti ovisi o laboratorijskom otkriivanju i karakterizaciji uzročnika bolesti. Umjesto vlastitih laboratorija ECDC u europskim državama članicama ima formalne sporazume s nacionalnim referentnim laboratorijima ključnih zavoda za javno zdravlje. ECDC olakšava razvoj i učinkovito djelovanje sustava mikrobiologije javnog zdravlja koji može pružiti pravodobne i pouzdane informacije za prevenciju

i kontrolu zaraznih bolesti u pojedinim zemljama i na europskoj razini. Laboratorijima su dodijeljeni ugovori za potporu europskih nadzornih aktivnosti te pružaju stručno osposobljavanje. ECDC daje upute o funkcijama mikrobiologije javnog zdravlja referentnih laboratorija, radi na usklađivanju standarda i nadzire kvalitetu rada.

A detailed microscopic image showing human cells with long, hair-like cilia extending from their surface. Several spherical virus particles are visible, some attached to the cilia. A large, detailed view of a virus particle is shown in the lower right corner, revealing its internal structure with red and blue components.

Primjeri nedavnih zahtjeva

- Koji je najbolji način korištenja novog cjepiva papiloma virus protiv raka grlića maternice?
- Q-grozica je izbila među kozama u Nizozemskoj. Kakve prijetnje predstavlja za ljudsko zdravlje?
- Koliko često bi se donacije sperme trebale testirati na virusne bolesti?
- Ako postoji nova pandemija, treba li Europska unija kupiti cjepiva za sve zemlje, za maksimalnu financijsku isplativost, i koliko cjepiva je potrebno svakoj zemlji?
- Kako se nositi s rizikom od ljudske hemoragijske groznice (Junin virus) u transplantaciji?
- Može li kolera koja je izbila na Haitiju eventualno predstavljati prijetnju za europske građane?

Virusi gripe u grlu, umjetnička djela

Razvijanje uputa za sezonsku gripu

U razvoju uputa za novu sezonsku gripu ECDC prvi provodi „in-house” procjenu rizika, gledajući prethodna izvješća državnih tijela kako bi prepoznao trendove, obrasce prijenosa, ozbiljnost, ranjive populacije i ishode. Rezultate istraživanja, analize i predložene savjete zatim prikazuju i pregledavaju članovi ECDC-ova Savjetodavnog foruma i drugi vanjski stručnjaci. Kako se sezona razvija, strogo se prati ozbiljnost bolesti i, ako postane jasno da će sezona biti ozbiljnija nego inače, ECDC izdaje upozorenja tijelima država članica, zajednicama javnog zdravlja i pruža informacije za javnost. Virološke analize, potvrđene terenskim istraživanjima koja koordinira ECDC, procjenjuju prikladnost cjepiva za bilo koju sezonu. To potvrđuje primjerice da cjepiva protiv sezonske gripe iz 2010. nisu zaštitila od ovosezonskih virusa gripe. ECDC-ova mreža VENICE (Pokušaj integrirane suradnje za nova cjepiva u Europi) također prati nacionalno korištenje cjepiva. Nakon zahtjeva Europske agencije za lijekove (EMA) dva međunarodna neovisna znanstvena istraživanja koja koordinira ECDC istražila su određene zabrinutosti oko sigurnosti cjepiva. Sve te istodobne aktivnosti pridonose razvoju politike, dobroj praksi i uputama o javnoj pripravnosti

Razmjena najnovijih informacija o gripi

i mjerama odgovora koje se zatim priopćuju odgovarajućim stručnjacima, donositelju politike i općoj javnosti.

„Ako ne možemo naći stručnjaka koji nije ugrožen od strane interesnih skupina, što nam je činiti? Nastavite tražiti!”

Johan Giesecke, glavni znanstvenik

Kapacitet i komunikacija javnog zdravlja – Slušamo i odgovaramo

Kapacitet koji jača potporu državama članicama

Povijest nas je naučila da je potrebno puno vremena i truda za izgradnju dobrih sustava javnog zdravlja za kontrolu zaraznih bolesti. Ti sustavi su ranjivi i potrebno ih je stalno održavati i razvijati kako bi dobro funkcionirali. Povijest nas je također naučila da neuspjeh u tome može omogućiti velike epidemije koje se ubrzano razvijaju što može biti vrlo teško i skupo kontrolirati. Održavanje učinkovitog sustava javnog zdravlja stoga je sigurna investicija za budućnost.

ECDC podržava države članice u njihovim naporima za izgradnju i održavanje jakog sustava kontrole zaraznih bolesti procjenom kapaciteta i potreba sustava javnog zdravlja te pružanjem sveobuhvatnih dugoročnih programa osposobljavanja i kontinuiranog

obrazovanja za stručnjake. Oslanjajući se na svoje znanje i sposobnosti u prevenciji i kontroli zaraznih bolesti i svoje jasno razumijevanje struktura javnog zdravlja u Europi, ECDC prikuplja i dijeli dokaze o učinkovitim i financijski učinkovitim intervencijama u suradnji s različitim dionicima.

Omogućujemo da informacije stignu do onih kojima su potrebne

Ključni dio ECDC-ova rada jest širenje njegovih znanstvenih spoznaja te dijeljenje znanja o tome kako učinkovito dostaviti informacije određenoj publici, bilo da je riječ o političarima, znanstvenicima, medijima ili široj javnosti.

Države članice obraćaju se ECDC-u za savjet o obavješćivanju o riziku i obavješćivanju tijekom krize, bilo

da se suočuju s akutnom prijetnjom bilo s borbom u širenju endemske bolesti. Komunikacija se stalno razvija. Novi interaktivni mediji primjerice sada imaju ulogu u pomoći mnogim ljudima da dobiju informacije o zdravlju, dok drugi imaju ograničen pristup, ili interes, tim novim tehnologijama.

Kako bi se riješile nove potrebe i komunikacijski izazovi država članica, ECDC:

- radi na bazi dokaza za zdravstvene komunikacije;
- identificira najbolje metode komunikacije s različitim segmentima javnosti;
- prikuplja i širi dobre prakse i nove ideje; i
- istražuje potencijal novih medija.

ECDC-ove publikacije

ECDC objavljuje publikacije o širokom rasponu zaraznih bolesti, od sveobuhvatnog *Godišnjeg izvješća o epidemiološkim zaraznim bolestima u Europi* i *Godišnjeg izvješća o prijetnjama*, analize prijetnji praćenih u EU-u, do tehničkih izvješća i uputa. Znanstvene publikacije namijenjene su stručnjacima i objavljene su na engleskom jeziku. Publikacije za opću javnost objavljene su na 24 službena jezika EU-a, islandskom i norveškom.

Eurosurveillance

Taj tjedni internetski znanstveni časopis jedan je od vodećih časopisa o zaraznim bolestima u Europi. To je časopis otvorenog pristupa bez autorskih naknada. Poznat je po svojim brzim reakcijama na hitne teme, to je bio prvi stručni časopis koji je objavio preliminarnu analizu genoma pandemijskog virusa gripe A(H1N1).

Internetska stranica

ECDC-ova internetska stranica nudi vijesti, ažuriranja i detaljne informacije o nadzoru, kao i znanstvena izvješća, osposobljavanje i druge aktivnosti, uključujući poveznice s nacionalnim i tijelima EU-a.

COLD? FLU?

**GET WELL
WITHOUT
ANTIBIOTICS**

**18 November
2009**

For more information, visit
antibiotic.ecdc.europa.eu

**EUROPEAN
ANTIBIOTIC**

*Kampanje u Europi koje obilježavaju
Europski dan svjesnosti o antibioticima*

Potpora nacionalnim kampanjama

Europski dan svjesnosti o antibioticima

Europski dan svjesnosti o antibioticima ECDC-ova je inicijativa koja se održava svake godine u tjednu od 18. studenoga te pruža platformu za nacionalne kampanje o opreznoj uporabi antibiotika. Otpornost na antibiotike prepoznata je kao jedna od gorućih prijetnji u javnom zdravlju u Europi i pravilna uporaba antibiotika bitna je kako bi se spriječilo povećanje otpornih bakterija.

Od prvog Europskog dana svjesnosti o antibioticima 2008. inicijativa je posebno usmjerena na javnost, obiteljske liječnike, uključujući liječnike koji ih propisuju te medicinske sestre u bolnicama.

Alati

ECDC-ovi komunikacijski alati pružaju se nacionalnim vlastima javnog zdravlja za pomoć u podizanju svijesti o prevenciji i kontroli određenih zaraznih bolesti. Alati uključuju osnovne poruke i materijale koji se mogu prilagoditi nacionalnim ili lokalnim komunikacijskim kampanjama o zdravlju.

Plakati kampanja lako se mogu prilagoditi lokalnim potrebama

„Neophodno je prenijeti poruku da sigurnost europskih građana od zaraznih bolesti nije sretna slučajnost, to je rezultat napornog rada, i moglo bi se lako promijeniti ako se ne učini što je potrebno.“

Karl Ekdahl, voditelj Odjela kapaciteta javnog zdravlja i komunikacije

Komarci mogu prenijeti bolesti kao što su malarija i denga groznica

ECDC-ovi programi za bolesti – Što pokrivamo

Zemlje članice EU-a obvezale su se na razmjenu informacija o nizu zaraznih bolesti. U tom smislu ECDC-ovi programi podržavaju razvoj specifičnih politika EU-a, kao i njihovu provedbu, praćenje i vrednovanje. Područja aktivnosti i bolesti su:

Antimikrobna rezistencija i infekcije povezane sa zdravstvenom skrbi

Uporaba antibiotika, otpornost na antibiotike i razne vrste infekcija u bolnicama i drugim zdravstvenim objektima.

Cjepivo za prevenciju bolesti i invazivne bakterijske infekcije

Pitanje cijepljenja i bolesti koje se mogu spriječiti cjevovima, kao što su difterija, infekcije s *Haemophilus influenzae* tip B, ospice, meningokokna bolest, zaušnjaci, pertusis, pneumokokna infekcija, dječja paraliza, bjesnoća, infekcija rotavirusom, rubeola, tetanus, infekcija humanim papiloma virusom (HPV) i vodene kozice.

Tuberkuloza

Tuberkuloza i problem otpornost na lijek. Također i koinfekcija HIV-om.

Prevenција je ključna

Jednostavne higijenske mjere mogu ograničiti širenje infekcija

Gripa

Sezonska gripa, pandemija gripe i ptičja gripa. Program također radi na pitanjima povezanim s cijepljenjem protiv gripe, antivirusnim lijekovima i nastajanjem otpornosti na njih.

Vektorske bolesti i nastajanje

Bolesti koje prenose insekti i drugi „vektori“, putne bolesti i nove bolesti ili one koje će se možda ponovno pojaviti: chikungunya groznica, denga groznica, hantavirusne infekcije, lajmska bolest (borelioza), malarija, kuga, Q-groznica, teški akutni respiratorni sindrom (SARS), kozice, krpeljni meningoencefalitis, tularemija, virusna hemoragijska groznica, groznica Zapadnog Nila i žuta groznica.

Bolesti prenosive hranom i vodom te zoonoze

Bolesti koje se mogu prenijeti sa životinja na ljude (zoonotske bolesti), kao što su botulizam, bruceloza, kampilobakterioza, legioneloza, Creutzfeldt-Jakobova bolest i druge prenosive bolesti kao što su spongiformna encefalopatija, kriptosporidioza, ehinokokoza, gardijaza, hepatitis A, hepatitis E, infekcija *Escherichia coli*, listerioza, infekcija norovirusima, salmoneloza, šigelozna, toksoplazmoza, trihinelozna i jersinioza.

HIV, spolno prenosive infekcije i druge krvlju prenosive bolesti

Klamidija, gonoreja, sifilis, hepatitis B, hepatitis C i HIV/AIDS.

Zarazne bolesti – neke od glavnih prijetnji

Antimikrobna rezistencija i bolnički stečene infekcije

Infekcije prouzročene bakterijom koja je otporna na antibiotike postale su velik i brzo rastući problem, posebno u bolnicama. Budući da je teško ubiti te bakterije, takve infekcije prouzrokuju dugotrajne bolesti i bolničko liječenje, a nose i veći rizik od smrti.

HIV/AIDS

Procjenjuje se da 30% od 700000 ljudi zaraženih HIV-om u Europi ne zna da ga ima. Kao posljedica toga takvi pojedinci nemaju korist od dostupnih tretmana i mogu nesvjesno prenijeti HIV drugima kao što su partneri ili nerođena djeca.

Tuberkuloza

Broj slučajeva tuberkuloze u porastu je među ranjivim skupinama kao što su migranti i HIV-pozitivne osobe. Slučajevi rezistentne tuberkuloze, koje je vrlo teško ili čak nemoguće liječiti, viđaju se u cijelom EU-u.

Gripa

Svake zime stotine tisuća ljudi u EU-u ozbiljno obolijevaju od sezonske gripe. Od toga nekoliko tisuća umire tijekom prosječne sezone gripe, često nepotrebno s obzirom na to da su učinkovita cjepiva dostupna rizičnim skupinama.

Klimatske promjene

Klimatske promjene mogle bi dovesti do novih obrazaca bolesti u Europi primjerice prebacivanja prijenosnih vektorskih bolesti, kao što su hantavirus, virus Zapadnog Nila, krpeljni meningoencefalitis, lajmska bolest, malarija i denga groznica.

Niska pokrivenost cjepivom

Zbog niske pokrivenosti cjepivom u nekim zemljama bolesti kao što su ospice nisu pod kontrolom te se ponovno pojavljuju. Ako razina pokrivenosti cjepivom i dalje nastavi padati, postoji opasnost od recidiva bolesti kao što je dječja paraliza koja je uklonjena iz Europe.

Kako se možete uključiti

Osposobljavanje

Osposobljavanje je središte ECDC-ova rada te osigurava stručnost profesionalaca iz zavoda za javno zdravlje u cijelom EU-u. ECDC također vrši osposobljavanje predavača, razvija materijale za osposobljavanje i podržava edukativne programe u suradnji s partnerima kako bi ojačali radnu snagu u javnom zdravlju u državama članicama. Teme kolegija uključuju: epidemiološke aspekte cijepljenja, kronološku analizu, deskriptivne metode i uvod u modeliranje i prognoziranje te zajedničko osposobljavanje o rukovodećim, epidemiološkim i mikrobiološkim aspektima početne istrage.

Europski program osposobljavanja za intervencije u epidemiologiji (EPIET) nudi dvogodišnji tečaj i praktično iskustvo u intervencijama u epidemiologiji za nadzor i kontrolu zaraznih bolesti.

Paralelno s tim ECDC i partnerske agencije pokrenuli su Europski program osposobljavanja o mikrobiologiji javnog zdravlja (EUPHEM) koji je još jedan dvogodišnji tečaj pokrenut u centrima osposobljavanja u laboratorijima diljem Europe.

ECDC također olakšava međusobnu potporu između zemalja internetskom razmjenom i twinning shemama, dijeljenjem laboratorija i protokola.

ECDC uključuje vanjske stručnjake

ECDC poziva znanstvenike s relevantnim iskustvom da sudjeluju u znanstvenim panelima i radnim skupinama te pomažu Centru u njegovim aktivnostima. Kako bi proširio svoj popis potencijalnih stručnjaka, ECDC je postavio imenik stručnih kandidata, za koji su svi stručnjaci s relevantnim iskustvom i znanstvenim kompetencijama pozvani da podnesu zahtjev.

Osim toga ECDC objavljuje pozive na natječaj i pozive za podnošenje prijedloga za bespovratna sredstva u svrhu provođenja stručnih područja rada.

„Osposobljavamo epidemiologe kao što su obučavali graditelje katedrala u prošlosti – morali su naučiti posao radeći ga, a tek onda su se pridružili cehovima. To činimo mi. Jedna od naših shema uključuje oko 50 visokoobučenih ljudi sa sveučilišta i zavoda za javno zdravstvo koji trebaju konkretno iskustvo, a mi ih smjestimo izvan njihove zemlje i platimo da uče radeći. Katedrala javnog zdravstva – još je ne možemo vidjeti u svom sjaju, ali gradimo bitne temelje i nadamo se da se nikada neće srušiti.”

Denis Coulombier, voditelj Odjela za potporu u nadzoru i odgovoru

Direktor s članovima ECDC-ova Upravnog odbora

Ključne činjenice o upravljanju

Kao samostalna agencija EU-a ECDC podnosi izvješća **Upravnom odboru** čije su članove imenovale države članice, Europski parlament i Europska komisija. Upravni odbor imenuje direktora ECDC-a i drži njega ili nju odgovornim za vodstvo i upravljanje Centrom. Također mora osigurati da Centar obavlja svoju misiju i zadatke u skladu s Uredbom o osnivanju. Upravni odbor odobrava i nadzire provedbu programa rada i proračuna ECDC-a, usvaja godišnje izvješće i račune – sve u svemu, djeluje kao Upravno tijelo Centra. Sastaje se najmanje dva puta godišnje.

Savjetodavni forum savjetuje direktora Centra za kvalitetu znanstvenog rada koji provodi ECDC. On se sastoji od predstavnika nacionalnih zavoda za javno zdravlje i agencija, koje imenuju države članice na temelju njihove znanstvene kompetentnosti, te od službenika javnog zdravlja Europske komisije. Europske znanstvene udruge i udruge civilnog društva također mogu poslati promatrače na Savjetodavni forum. Direktor ECDC-a poziva Svjetsku zdravstvenu organizaciju da sudjeluje na sastancima kako bi se osigurala sinergija između njena znanstvenog rada te onog ECDC-a. Uz savjetovanje ECDC-a Savjetodavni forum također djeluje kao kanal za razmjenu informacija i udruživanje znanja o zdravlju između država članica. Savjetodavni forum sastaje se najmanje četiri puta godišnje.

ECDC-ova **nadležna tijela** su ustanove ili znanstvena tijela koja pružaju neovisne znanstvene i tehničke savjete ili kapacitet za djelovanje na terenu. Imenovale su ih vlade država članica. Ona pružaju potporu ECDC-u, i isto tako ECDC surađuje s njima u svim njihovim aktivnostima, a posebno u pripremnim radnjama za znanstvena mišljenja, znanstvenu i tehničku pomoć, prikupljanje podataka, identifikaciju novih zdravstvenih prijetnji i u javnim informativnim kampanjama.

Operativni od: **svibnja 2005.**

Mjesto agencije: **Stockholm, Švedska**

Direktor: **Marc Sprenger**

Države članice: **EU 28 i ostale tri zemlje EGP-a**

Uredba o **Uredba (EZ) br. 851/2004**
osnivanju: **Europskoga parlamenta i
Vijeća od 21. travnja 2004. o
uspostavi Europskog centra za
sprečavanje i kontrolu bolesti.**

Proračun: **56 milijuna eura u 2010.**

Osoblje: **350**

Interakcija s našim partnerima

ECDC aktivno podržava cijeli sustav EU-a i njegovih država članica u njihovim nastojanjima da poboljšaju sprečavanje i kontrolu zaraznih bolesti. Pružamo savjete i dokaze ključnim partnerima EU-a – posebice Europskoj komisiji, Europskom parlamentu i predsjedništvu EU-a – kako bi podržali akcije na razini EU-a. Također pružamo savjete i, kada je zatraženo, praktičnu pomoć našim nacionalnim partnerima u državama članicama.

Osim s državama članicama EU-a ECDC radi s drugim zemljama EGP-a, s Islandom, Lihtenštajnom i Norveškom. Također je u svoj rad počeo uključivati države kandidatkinje za članstvo u EU-u (Crna Gora, bivša jugoslavenska republika Makedonija i Turska) kao i potencijalne kandidate za članstvo u EU-u i zemlje članice Europske politike susjedstva. ECDC usko surađuje sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom i drugim ključnim globalnim partnerima, kao što su Centri za nadzor bolesti Sjedinjenih Američkih Država, kineski Centar za nadzor bolesti i Agencija za javno zdravlje u Kanadi. ECDC također aktivno uključuje udruge civilnog društva.

■ **Europska unija (EU)**

28 država članica

■ **EGP/EFTA**

Island, Norveška, Lihtenštajn

■ **Države kandidatkinje EU-a**

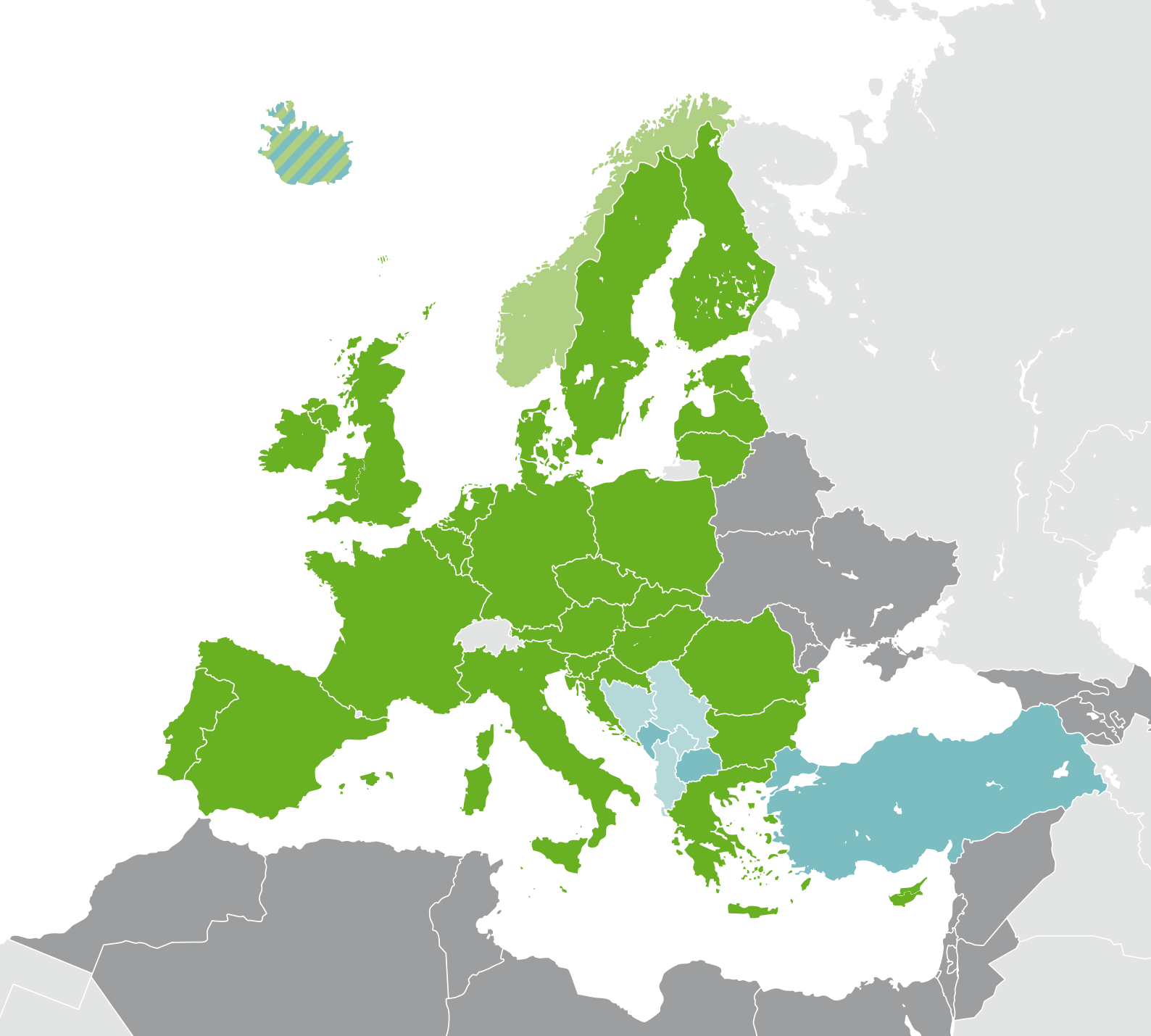
Island, Crna Gora, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Turska

■ **Potencijalne zemlje kandidatkinje**

Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1244/99, Srbija

■ **Europska politika susjedstva**

Alžir, Armenija, Azerbajdžan, Bjelorusija, Egipat, Gruzija, Izrael, Jordan, Moldavija, Maroko, Libanon, Libija, Palestina, Sirija, Tunis, Ukrajina

Sve fotografije © ECDC, osim:

© Tobias Hofsäss, naslovnica lijevo

© iStockphoto, naslovnica desno, str. 6, 7, 9, 11, 14, 18, 19, 26

© Reporter str. 8

© Science Picture Library str. 12, 20

Umnožavanje je dopušteno uz uvjet da se navede izvor.

Fotografije korištene u ovoj publikaciji pod autorskim pravom ne mogu se koristiti u druge svrhe osim za ovu objavu bez izričitog odobrenja nositelja autorskih prava.

HOW TO OBTAIN EU PUBLICATIONS

Free publications:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- at the European Commission's representations or delegations. You can obtain their contact details on the Internet (<http://ec.europa.eu>) or by sending a fax to +352 2929-42758.

Priced publications:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Priced subscriptions (e.g. annual series of the Official Journal of the European Union and reports of cases before the Court of Justice of the European Union):

- via one of the sales agents of the Publications Office of the European Union(http://publications.europa.eu/others/agents/index_en.htm).

Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC)

Poštanska adresa:
ECDC, 171 83 Stockholm, Švedska

Adresa ureda:
Tomtebodavägen 11A, Solna, Švedska

Telefon: +46 (0)8 58 60 10 00
Telefaks: +46 (0)8 58 60 10 01
www.ecdc.europa.eu

Agencija Europske unije
www.europa.eu

This brochure is available in the following languages:

Bulgarian, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish,
French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Irish, Italian, Latvian,
Lithuanian, Maltese, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian,
Slovakian, Slovenian, Spanish, Swedish

Publications Office

